

Rapport

Rapport over een klacht over de hoofdofficier van justitie bij het Landelijk Parket te Rotterdam.

Datum: 29 mei 2013

Rapportnummer: 2013/061

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat de hoofdofficier van justitie bij het Landelijk Parket bij beschikking van 31 juli 2009 de sepotcode 20 (ander dan strafrechtelijk ingrijpen prevaleert) heeft gewijzigd in sepotcode 02 (onvoldoende bewijs), terwijl er volgens verzoekster geen enkele reden was om haar als verdachte aan te merken in verband waarmee de sepotcode moet worden gewijzigd in 01 (ten onrechte als verdachte aangemerkt).

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

I Bevindingen

1. In Turkije was een strafrechtelijk onderzoek ingesteld naar het bestuur van een in Turkije gevestigde bank, die ten gevolge van vermeende frauduleuze handelingen in financiële problemen was gekomen. Eén van de hoofdverdachten van het strafrechtelijk onderzoek in Turkije was de heer S. Turkije diende bij Nederland een rechtshulpverzoek in waarbij onder meer werd gevraagd een onderzoek te doen bij verschillende rechtspersonen, waaronder trustkantoor F., die betrokken zouden zijn bij witwaspraktijken waarvan de heer S. werd verdacht.
2. Omdat uit de informatie die de Turkse autoriteiten met het rechtshulpverzoek hadden meegestuurd, bleek dat er mogelijk ook in Nederland grote bedragen waren witgewassen, zag het openbaar ministerie (OM) reden om in Nederland een afzonderlijk strafrechtelijk onderzoek te beginnen. Dit onderzoek richtte zich niet alleen op trustkantoor F., maar ook op een aantal natuurlijke personen: twee bestuurders van het trustkantoor, twee procuratiehouders bij het trustkantoor en verzoekster. Verzoekster was als notarieel medewerker (jurist) in dienst bij een gerenommeerd advocaten- en notariskantoor. De verdenking bestond uit (medeplichtigheid aan) heling en/of witwassen van geld dat van misdrijven, gepleegd in Turkije, afkomstig was en van overtreding van een aantal bepalingen gesteld in de Wet toezicht trustkantoren (Wtt).
3. Op 6 februari 2007 werden bij een aantal verdachten, waaronder verzoekster, doorzoeken gehouden, ook werd zij toen evenals drie van de andere verdachte natuurlijke personen aangehouden. Bij beslissing van 9 februari 2007 oordeelde de rechter-commissaris de in verzekeringstelling niet onrechtmatig maar wees zij de vordering tot inbewaringstelling af. Zij overwoog daartoe dat de verdenking was gerezen dat de verdachte zich had schuldig gemaakt aan de feiten omschreven in de vordering inbewaringstelling, doch dat uit de inhoud van het dossier niet bleek van ernstige bezwaren tegen de verdachte. In december 2007 dienden twee verdachten bij de rechtbank

Rotterdam een verzoekschrift 'einde zaak' in. Die verzoekschriften werden op 11 maart 2008 door de rechtbank behandeld en toegewezen, waarmee de strafzaken tegen die verdachten waren geëindigd. Het OM heeft vervolgens nog getracht de vervolging te hervatten door, in verband met een door het OM gesteld novum, op 22 april 2008 een gerechtelijk vooronderzoek te vorderen tegen de verdachten. Deze vorderingen werden op 15 mei 2008 door de rechter-commissaris afgewezen. Het OM heeft toen besloten dat het weinig zinvol was om de andere verdachten (waaronder ook verzoekster) (verder) te vervolgen. Hierbij speelde mogelijk ook mee dat de Turkse autoriteiten het rechtshulpverzoek inmiddels hadden ingetrokken.

4. Bij brief van 9 juli 2008 werd verzoekster geïnformeerd dat de strafzaak tegen haar was geseponeerd met toepassing van sepotcode 20 ('anders dan strafrechtelijk ingrijpen prevaleert'). Na het opmaken van het eind proces-verbaal zou de zaak worden overgedragen aan de Nederlandsche Bank NV als toezichthouder als bedoeld in de Wtt. Verzoekster was het niet met de toegepaste sepotcode eens en diende daarover bij brief van 29 juli 2008 een klacht in bij de officier van justitie waarin zij verzocht om de code te wijzigen in 01 ('ten onrechte als verdachte aangemerkt'). De klacht werd niet als klacht behandeld en het verzoek werd bij brief van 12 augustus 2008 afgewezen.

5. Bij brief van 18 september 2008 werd er opnieuw een verzoek aan het Landelijk Parket gezonden om de sepotcode aan te passen en de klacht te behandelen overeenkomstig de Aanwijzing gebruik sepotcodes. In deze aanwijzing staat dat een klacht over een sepotcode moet worden behandeld volgens hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De klacht werd bij beschikking van 31 juli 2009 door het Landelijk Parket afgehandeld waarbij werd geconcludeerd dat sepotcode 20 niet juist was. Het Landelijk Parket nam een nieuwe sepotbeslissing waarbij de sepotcode voor alle feiten (1, medeplegen van dan wel medeplichtigheid aan opzetheling, 2, medeplegen van dan wel medeplichtigheid aan een gewoonte maken van witwassen en 3, overtreding van de Wtt) werd gewijzigd in 02 ('wettig en overtuigend bewijs ontbreekt').

6. Verzoekster was het met de gewijzigde sepotcode niet eens en richtte zich bij brief van 28 juli 2010 tot de Nationale ombudsman. Verzoekster was van mening dat zij nooit als verdachte had mogen worden aangemerkt en dat de sepotcode daarom had moeten worden gewijzigd in 01 ('ten onrechte als verdachte vermeld'). Zij wees daarbij onder meer op de opmerking van de rechter-commissaris in de beschikking van 15 mei 2008, 'dat uit het overgelegde proces-verbaal verder niet blijkt van feiten en omstandigheden op grond waarvan die verdenking kan worden aangenomen'. Verder uitte zij de vermoedens dat zij tot verdachte was bestempeld in een poging om via haar gegevens en bescheiden te verkrijgen of omdat zij naast de Nederlandse ook de Turkse nationaliteit bezit.

7. Verzoekster heeft daarbij nog aangevoerd dat zij op het moment van de aanhouding op 6 februari 2007 voor justitie een gemakkelijke prooi was, immers zij was op dat moment drie maanden zwanger, zij was geen notarieel medewerker meer en zou binnen enkele

dagen worden beëdigd als advocaat en procureur. Verzoekster heeft dit ervaren als misbruik van haar kwetsbare positie met als achterliggende gedachte dat zij misschien gemakkelijker informatie zou geven over mensen die moeilijker door het OM waren aan te pakken.

8. In reactie op de klacht liet de Minister van Veiligheid en Justitie (verder: de minister) bij brief van 15 maart 2011 onder verwijzing naar de beslissing van de hoofdofficier van justitie van het Landelijk Parket van 31 juli 2009 aan de Nationale ombudsman weten dat hij niets toe te voegen heeft aan de beslissing van deze hoofdofficier van justitie. Verder wees hij erop dat vanaf 1 september 2009 een nieuwe Aanwijzing gebruik sepotgronden geldt en dat er met name voor sepot 01 andere maatstaven gelden. Voortaan dient een beslissing sepot 01 ook genomen te worden in het geval waarin aanvankelijk een verdenking op – op zichzelf – goede gronden is gerezen, maar nadien het opsporingsonderzoek heeft geleid tot het resultaat dat voldoende aannemelijk is geworden dat de verdachte onschuldig is aan het feit waarop de verdenking betrekking had. Het Landelijk Parket heeft getoetst of het ruimere bereik van sepot 01 voor verzoekster tot een andere uitkomst had moeten leiden. Volgens de minister is het resultaat van het opsporingsonderzoek echter niet van dien aard dat voldoende aannemelijk is geworden dat verzoekster onschuldig is aan de feiten waarop de verdenking betrekking had. Onder verwijzing naar de in de beslissing van de hoofdofficier van justitie van 31 juli 2009 beschreven feiten, stelde de minister dat de oorspronkelijke verdenking werd bevestigd en zelfs op onderdelen was versterkt. Volgens de minister waren er voldoende feiten en omstandigheden aanwezig die naar objectieve maatstaven een redelijk vermoeden van schuld van de ten laste gelegde strafbare feiten konden rechtvaardigen.

9. De reactie van de minister werd voorgelegd aan verzoekster die daarop bij fax van 13 april 2011 commentaar gaf. Volgens verzoekster heeft het OM ten onrechte gesteld dat er voldoende belastend bewijs voor een verdenking tegen haar was. De feiten en omstandigheden die op bladzijde 13 van de brief van de hoofdofficier van justitie van 31 juli 2009 worden genoemd, zouden aanwijzingen moeten zijn voor verzoeksters schuld aan heling. Volgens verzoekster wijzen de handelingen echter op niets anders dan dat zij betrokken was als medewerkster op een notariskantoor die deed wat haar werd opgedragen bestaande uit niet ongeoorloofde of ongebruikelijke juridische werkzaamheden. Volgens verzoekster bleef volstrekt onduidelijk waarom zij als verdachte werd aangemerkt en niet collega's die meer betrokken waren of vaker en diepgaander contact hadden gehad met dezelfde cliënten. De heling en het witwassen waarvan verzoekster werd verdacht, had betrekking op de heling en het witwassen van gelden verkregen door oplichting, verduistering en/of witwassen in Turkije. Aangezien uit onderzoek in Turkije is gebleken dat daarvan geen sprake was, is - volgens verzoekster – ook de basis van de verdenking tegen haar weggefallen.

Voorts is door verzoekster naar voren gebracht dat het OM geen enkele poging heeft gedaan om ontlastend bewijs te zoeken en daarbij blijkbaar ook doelbewust afzag van de

mogelijkheid om tijdens een ontmoeting inlichtingen te verkrijgen van de heer S., de voormalige Turkse hoofdverdachte. Ook is door de minister niet ingegaan op de door verzoekster geuite kritiek op het opsporingsonderzoek.

10. Vervolgens hebben medewerkers van de Nationale ombudsman overwogen een nadere toelichting op de reactie van de minister te vragen in een gesprek met medewerkers van de afdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken van het Parket-Generaal. Uiteindelijk is daar in de loop van 2011 in onderling overleg van afgezien. Hierop werd het commentaar van verzoekster gebruikt om op 3 augustus 2011 de minister onder meer te vragen waarom verzoekster – als enige buitenstaander – als verdachte was aangemerkt en niet de personen onder wier verantwoordelijkheid zij werkzaam was toen de strafbare feiten waarvan zij werd verdacht, zouden zijn gepleegd.

11. In reactie hierop liet het Parket-Generaal op 14 oktober 2011 weten dat het Landelijk Parket aanvullend onderzoek zou doen om enkele openstaande vragen te kunnen beantwoorden. Deze vragen gingen erover of de werkzaamheden van verzoekster gezien konden worden als normale handelingen binnen de notarispraktijk – waardoor zij niet als verdachte in beeld zou zijn gekomen – of dat die daarvan afweken en zij terecht als verdachte was aangemerkt. Om de vragen te kunnen beantwoorden werd een advies gevraagd aan een externe deskundige. Op 9 februari 2012 liet het Parket-Generaal weten dat prof. R., hoogleraar Deontologie en de geschiedenis van het notariaat, was ingeschakeld om de casus te bekijken.

12. Het Parket-Generaal berichtte vervolgens op 3 juli 2012 dat het advies van prof. R. was ontvangen en werd bestudeerd. De kwestie moest eerst worden besproken met het College van Procureurs-Generaal en wellicht nog worden voorgelegd aan de landsadvocaat. Dit laatste hield ook verband met de inmiddels door verzoekster ingediende schadeclaim. Later, op 22 augustus 2012, liet het Parket-Generaal weten dat een officieel bericht nog even op zich liet wachten en dat het dus nog niet duidelijk was of het advies van prof. R. zou moeten leiden tot een wijziging van de sepotcode of niet. Dit hield verband met het feit dat de zaak van verzoekster niet los kon worden gezien van andere zaken waarin deze problematiek speelde.

13. Bij brief van 13 december 2012 liet de minister weten dat hij de conclusie dat verzoeksters klacht ongegrond was ongewijzigd handhaafde. Het door prof. R. op 28 juni 2012 uitgebrachte advies gaf de minister geen aanleiding om terug te komen op de eerdere beslissing. Prof. R. kwam in dat advies onder meer tot de volgende conclusies:

"(Verzoekster; N.o.) is nimmer kandidaat-notaris geweest. Op haar (handelen) is het notarieel tuchtrecht niet van toepassing en ook nimmer van toepassing geweest. Zij heeft een wettelijke (en contractuele) geheimhoudingsplicht, zowel als notarieel medewerker als in haar (latere) hoedanigheid van advocaat. Haar komt het verschoningsrecht toe, te weten: als notarieel medewerker een afgeleid verschoningsrecht en als (beëdigd) advocaat

een zelfstandig verschoningsrecht.

Op (verzoekster; N.o.) moge het notariële tuchtrecht niet van toepassing zijn, de vraag is natuurlijk wel of haar handelwijze past binnen de grenzen van hetgeen in het notariaat gebruikelijk is. Om die vraag te kunnen beantwoorden moet worden bedacht, dat (verzoekster; N.o.) niet functioneerde in het algemeen-bekende, ‘ouderwetse’ notariaat van vóór 1999, waarin vooral het algemeen belang van de Nederlandse burger werd gediend, maar dat zij werkzaam was in het ‘moderne’, sterk geliberaliseerde notariaat van het afgelopen decennium, het notariaat van de vrije tarieven en de vrije vestiging, en waarin door de overheid welbewust marktwerking en onderlinge concurrentie is toegelaten. Het moderne notariaat bovendien, waarin de notaris-partijadviseur een wettelijke basis heeft gekregen en waarin de notarieel-juridisch adviseur wettelijk is erkend, een figuur die op de eerste plaats opkomt voor de belangen van zijn cliënt.

Deze zogeheten ‘partijnotaris’ moet, omdat hij nu eenmaal ambtenaar is, volgens de heersende leer *tevens* letten op de belangen van de wederpartij (en in voorkomende gevallen zelfs op de belangen van derden). Ook deze ‘nieuwe soort notaris’ is en blijft *notaris*, dat wil zeggen: een functionaris die namens de staat werkzaamheden uitvoert en altijd (een zekere) onafhankelijkheid en onpartijdigheid dient uit te stralen. Ook in deze zin blijft de notaris een hybride figuur – ambtenaar en ondernemer tegelijk –, en blijft de zogeheten ‘spagaat van het notariaat’ – het spanningsveld tussen partij-adviseurschap en algemeen belang – bestaan, juist ook onder de vigeur van de huidige Wet op het notarisambt. Zolang de wet op dit punt niet is gewijzigd, blijven we als maatschappij met de ‘partij-notaris’, deze *contradictio in terminis* (partij ↔ notaris), opgescheept.

Maar dit geldt allemaal op de eerste plaats voor *de notaris* in kwestie (niet voor zijn ondergeschikten, zijn medewerkers). *De notaris* is de ambtenaar onder wiens verantwoordelijkheid (verzoekster; N.o.) werkte; *de notaris* was ‘haar baas’ en werkgever. Het is aan *hem*, de notaris, te beslissen om in voorkomende gevallen al dan niet dienst te weigeren – die beslissing is níet aan zijn kandidaat-notaris of notarieel medewerker. En dit dienstweigeren ziet dan zowel op het in behandeling nemen van een zaak (het adviseren), als op het passeren van de (uiteindelijke) notariële akte(n).

In die zin begrijp ik niet, dat – anders dan omwille van redenen van opportuniteit van de zijde van het Openbaar Ministerie en de recherche – (verzoekster; N.o.) als verdachte is aangemerkt. Haar handelen als notarieel medewerker is te kenschetsen als ‘modern’ in de hierboven bedoelde zin, maar zo dit laakbaar zou zijn, dan is zulks toe te rekenen aan de notarissen voor wie zij heeft gewerkt. Het had mijns inziens veel meer voor de hand gelegen om destijds eventueel een verdenking te uiten jegens de notarissen (...). Het is ‘binnen de grenzen van hetgeen in het notariaat gebruikelijk is’ dan ook voor de hand liggend om de ‘dienstdoende’ notaris aan te spreken op het handelen van zijn medewerker; niet de medewerker zelf. Dit kan anders zijn in het geval, dat sprake is van een kandidaat-notaris: de kandidaat-notaris valt in Nederland sinds de nieuwe notariswet

van 1999 zelfstandig onder het notariële tuchtrecht. Maar (verzoekster; N.o.) is nimmer kandidaat-notaris geweest.

Eerder dan notarieel medewerker (verzoekster; N.o.), had het voor het Openbaar Ministerie en de recherche voor de hand gelegen om eventueel 'haar baas' de notaris te verdenken."

14. Het advies van prof. R. bevat voorts nog de volgende passage:

"Eenmaal vertrokken bij (advocatenkantoor A; N.o.) en werkzaam voor (advocatenkantoor B; N.o.) vraagt (verzoekster; N.o.) zich in 2005 af, of zij haar werkzaamheden voor S. dient te continueren. Dit getuigt van moed en van een juist, moreel correct, inzicht. Zij stapt daarom naar de kantoorvoorzitter mr. M., advocaat te Rotterdam, (...). Het is vervolgens ook mr. M., de voorzitter-werkgever, die de beslissing neemt de werkzaamheden voor S. te continueren – niet de medewerker (verzoekster; N.o.)."

15. De minister gaf aan dat hij met het College van Procureurs-Generaal van oordeel is dat het advies van prof. R. geen reden is om de sepotcode te wijzigen in 01. Deze sepotcode is volgens de Aanwijzing sepotgronden van 10 augustus 2009 van toepassing als een persoon:

achteraf ten onrechte als verdachte is aangemerkt als gevolg van een persoonswisseling, bij administratieve fouten van politie of parket (verkeerd inboeken) of

wanneer op andere wijze later blijkt dat de betreffende persoon ten onrechte als verdachte is aangemerkt, bijvoorbeeld na een valse aangifte.

Verder is deze sepotcode bedoeld voor gevallen waarin aanvankelijk op goede gronden een verdenking was gerezen, maar waarin het ingestelde opsporingsonderzoek ertoe heeft geleid dat voldoende aannemelijk is geworden dat de verdachte onschuldig is aan het feit waarop de verdenking betrekking had.

Volgens de minister zijn de genoemde categorieën niet op verzoekster van toepassing. Aansluitend bij het advies van prof. R. stelt de minister dat het vanuit het perspectief van hetgeen in de notariële beroepspraktijk gebruikelijk is wellicht in de rede had gelegen om ook de notaris zelf als verdachte in het onderzoek te betrekken. Dit neemt echter niet weg dat verzoekster – gelet op haar feitelijk handelen – wel degelijk ook zelfstandig strafrechtelijk aansprakelijk kon worden gesteld. Dit blijkt volgens de minister ook uit de toetsing van de rechtmatigheid van de inverzekeringstelling door de rechter-commissaris, die heeft geoordeeld dat de inverzekeringstelling niet onrechtmatig was. De minister bleef van mening dat het advies van prof. R. dat het meer voor de hand had gelegen om de notaris, de 'baas' van verzoekster, te vervolgen, niet betekent dat verzoekster zelf onschuldig zou zijn aan de feiten waarvan zij werd verdacht. Voor de minister was er geen aanleiding om de sepotcode te wijzigen in 01 omdat de verdenking tegen verzoekster in

zijn ogen terecht was en niet was gebleken van haar onschuld.

16. Voorts heeft de minister er in zijn brief op gewezen dat verzoekster op grond van artikel 26 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) bij de Justitiële Informatiedienst (Dienst Justis) verzet kan aantekenen tegen de registratie van de gehanteerde sepotcode. De Dienst Justis neemt namens de minister een beslissing op het verzoek tot verwijdering van de gegevens.

Voor het honoreren van een schadeclaim, welke verzoekster in februari 2012 bij het College van Procureurs-Generaal en het voormalige Korps landelijke politiediensten heeft ingediend, bestaat volgens de minister geen aanleiding. Aangezien er volgens de minister is komen vast te staan dat er geen sprake is van onrechtmatig handelen jegens verzoekster, is de staat niet aansprakelijk voor de eventuele schade die zij heeft geleden ten gevolge van het strafrechtelijk onderzoek. Wel is de minister bereid om bij wijze van coudance aan verzoekster een vergoeding toe te kennen voor de kosten die zij redelijkerwijze heeft moeten maken in de klachtprocedure bij het Landelijk parket.

17. Verzoekster heeft in een uitvoerige brief van 11 maart 2013 gereageerd op de brief van de minister van 13 december 2012. Zij geeft aan geen commentaar te hebben op het rapport van prof. R. maar wel op het ongewijzigde standpunt van de minister. Zij gaat in haar reactie eerst in op de beschikking van de rechter-commissaris van 9 februari 2007, waarin is geoordeeld dat de inverzekeringstelling van verzoekster niet onrechtmatig was. Verzoekster kon tegen die beslissing niet opkomen omdat daar geen rechtsmiddel tegen openstond. Volgens verzoekster is de rechter-commissaris in het proces-verbaal van voorgeleiding uitgegaan van een onjuiste gang van zaken. Het proces-verbaal voldeed niet aan de wettelijke eisen, aangezien de redenen van wetenschap niet waren onderbouwd, in de bevindingen waren de feiten niet goed weergegeven en de betrokken opsporingsambtenaren waren volstrekt ongeloofwaardig en leken op sommige punten ook niet inhoudelijk deskundig.

18. Verzoekster hekelt in de brief van de minister de zin: "Uit het opsporingsonderzoek van de Nationale Recherche is namelijk geenszins aannemelijk geworden dat verzoekster onschuldig is aan de feiten waarop de verdenking betrekking had."

Volgens verzoekster is deze zin waarschijnlijk gebaseerd op het 'Proces-verbaal van relaas onderzoek F/F' sec geweest en dat is in haar ogen nogal een gekleurd verhaal. Het volledige onderzoek (met een eindproces-verbaal van 22 mappen) was in ieder geval wat haar betreft onzorgvuldig en onvolledig. Daarbij lijkt het erop dat er niets is gedaan met de door en namens verzoekster aangedragen aanwijzingen voor haar onschuld en lijkt er evenmin iets gedaan te zijn met de informatie in verband met de intrekking van het Turkse rechtshulpverzoek en de afloop van de strafrechtelijke onderzoeken in Turkije. Van heling of witwassen is nooit sprake geweest aangezien de Turkse justitiële autoriteiten hebben vastgesteld dat die feiten uiteindelijk niet hadden plaatsgehad.

19. Verzoekster heeft justitie bij herhaling vragen gesteld (zoals: "Waar baseert de Nationale Recherche de stelling op dat verzoekster voor de Turkse verdachte S. privé werkzaamheden had verricht? En waar is de stelling op gebaseerd dat verzoekster diverse malen naar Turkije was gegaan voor overleg met de heer S.?"") die nooit zijn beantwoord. Evenmin is er ooit ingegaan op andere kritiekpunten die verzoekster heeft aangevoerd. Dit sterkt verzoekster in haar overtuiging dat er nooit enige controle heeft plaatsgehad op de beweringen van de Nationale Recherche.

20. Volgens verzoekster heeft justitie nergens duidelijk gemaakt welke feitelijke handelingen zij zou hebben verricht die een strafbaar feit opleveren. Ook wordt volgens haar voortdurend de suggestie gewekt dat zij een sleutelrol in de zaak S. zou hebben gehad, terwijl het volgens verzoekster juist uit alle stukken duidelijk wordt dat zij haar baas voortdurend van alles op de hoogte hield.

II Beoordeling

21. De Nationale ombudsman toetst de handelwijze van de hoofdofficier van justitie van het Landelijk parket aan het vereiste van goede motivering. Het vereiste van goede motivering houdt in dat de overheid haar handelen en haar besluiten duidelijk aan de burger uitlegt. Daarbij geeft zij aan op welke wettelijke bepalingen de handeling of het besluit is gebaseerd, van welke feiten zij is uitgegaan en hoe zij rekening heeft gehouden met de belangen van de burgers. Deze motivering moet voor de burger begrijpelijk zijn. Meer concreet betekent dit dat de officier van justitie aan een sepotbeslissing de juiste code moet toekennen. Deze beslissing moet worden onderbouwd door relevante feiten en/of omstandigheden.

22. Het onderscheid tussen de sepotcodes 01 en 02 betreft de vraag of een verdachte terecht als zodanig is aangemerkt. Wanneer dat het geval is, maar achteraf wordt vastgesteld dat het onderzoek naar verwachting onvoldoende – aanvullend- bewijs heeft opgeleverd om een veroordeling door de strafrechter te kunnen verkrijgen, wordt de zaak geseponeerd wegens gebrek aan bewijs (sepotcode 02). Sepotcode 01 heeft betrekking op twee situaties: de eerste betreft de situatie waarin – al dan niet achteraf – moet worden geconstateerd dat er op het moment waarop de betrokkene als verdachte werd aangemerkt, daartoe onvoldoende gronden aanwezig waren. De tweede situatie is die waarin de betrokkene aanvankelijk op goede gronden werd aangemerkt als verdachte, maar waarin achteraf wordt vastgesteld dat die gronden niet langer de verdenking rechtvaardigen. Hiervan is sprake indien het opsporingsonderzoek ertoe heeft geleid dat voldoende aannemelijk is dat de verdachte onschuldig is aan het feit waarop de verdenking betrekking had. In deze situatie komt door nader onderzoek de verdenking geheel te vervallen.

23. Van de eerstgenoemde situatie kan in dit geval geen sprake zijn. Immers de rechter-commissaris heeft geoordeeld dat de inverzekeringstelling van verzoekster niet

onrechtmatig was. Weliswaar heeft zij de vordering inbewaringstelling afgewezen omdat uit het dossier niet bleek van ernstige bezwaren, zij heeft in dezelfde beschikking wel overwogen dat er op dat moment sprake was van een zekere verdenking. Als er een rechterlijke uitspraak is – zoals een beschikking van de rechter-commissaris – dan dient de Nationale ombudsman op grond van artikel 9:27, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) de rechtsgronden in acht te nemen waarop die uitspraak (mede) steunt. Verzoekster heeft, onder meer in haar brief van 11 maart 2013, naar voren gebracht dat de rechter-commissaris voor haar beoordeling is afgegaan op feiten die niet goed waren weergegeven. De Nationale ombudsman dient echter uit te gaan van de juistheid van die rechterlijke beslissing.

24. Resteert de vraag of door het onderzoek voldoende aannemelijk is geworden dat verzoekster onschuldig is aan de feiten waarvan zij verdacht werd. Teneinde een antwoord te krijgen op die vraag heeft het Landelijk Parket aan een deskundige advies gevraagd over de vraag in hoeverre de handelwijze van verzoekster destijds paste binnen de grenzen van hetgeen in de notariële beroepspraktijk gebruikelijk is.

25. De door het Landelijk Parket geraadpleegde deskundige, prof. R., heeft er in zijn advies allereerst op gewezen:

"dat (verzoekster; N.o.) niet functioneerde in het algemeen-bekende, 'ouderwetse' notariaat van vóór 1999, waarin vooral het algemeen belang van de Nederlandse burger werd gediend, maar dat zij werkzaam was in het 'moderne', sterk geliberaliseerde notariaat van het afgelopen decennium, het notariaat van de vrije tarieven en de vrije vestiging, en waarin door de overheid welbewust marktwerking en onderlinge concurrentie is toegelaten. Het moderne notariaat bovendien, waarin de notaris-partijadviseur een wettelijke basis heeft gekregen en waarin de notarieel-juridisch adviseur wettelijk is erkend, een figuur die op de eerste plaats opkomt voor de belangen van zijn cliënt.

Deze zogeheten 'partijnotaris' moet, omdat hij nu eenmaal ambtenaar is, volgens de heersende leer tevens letten op de belangen van de wederpartij (en in voorkomende gevallen zelfs op de belangen van derden). Ook deze 'nieuwe soort notaris' is en blijft notaris, dat wil zeggen: een functionaris die namens de staat werkzaamheden uitvoert en altijd (een zekere) onafhankelijkheid en onpartijdigheid dient uit te stralen". (...)

Maar dit geldt allemaal op de eerste plaats voor de notaris in kwestie (niet voor zijn ondergeschikten, zijn medewerkers). De notaris is de ambtenaar onder wiens verantwoordelijkheid (verzoekster; N.o.) werkte; de notaris was 'haar baas' en werkgever. Het is aan hem, de notaris, te beslissen om in voorkomende gevallen al dan niet dienst te weigeren – die beslissing is níet aan zijn kandidaat-notaris of notarieel medewerker. En dit dienstweigeren ziet dan zowel op het in behandeling nemen van een zaak (het adviseren), als op het passeren van de (uiteindelijke) notariële akte(n)".

26. Uit voormelde passages uit het advies van de deskundige valt naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet anders te concluderen dan dat de handelwijze van verzoekster paste binnen de grenzen van hetgeen in de notariële beroepspraktijk gebruikelijk is en dat verzoekster niet in de positie was om de gevraagde diensten buiten haar meerderen om te weigeren. Nu tevens is gebleken dat verzoekster de vraag of zij haar activiteiten ten behoeve van de heer S. moest voortzetten, expliciet aan haar werkgever heeft voorgelegd, moet de conclusie volgens de ombudsman zijn, dat verzoekster niets te verwijten valt en dat haar onschuld derhalve voldoende aannemelijk is geworden. Door de strafvervolgning tegen verzoekster te beëindigen met sepotcode 02 heeft het openbaar ministerie dan ook gehandeld in strijd met het vereiste van goede motivering.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman ziet in het voorgaande aanleiding om aan dit rapport een aanbeveling te verbinden.

27. Door de minister is nog gewezen op de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen de registratie van de sepotcode (artikel 26 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens), Met deze procedure, die uitsluitend bedoeld is voor bijzondere persoonlijke omstandigheden, is nog weinig ervaring opgedaan en daarom valt ook moeilijk te voorspellen in welke gevallen zo'n verzet kans van slagen heeft. Voor het voeren van een dergelijke procedure is echter geen aanleiding indien de strafvervolgning wordt beëindigd met sepotcode 01, nu deze afdoening niet in de justitiële documentatie wordt aangetekend.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de hoofdofficier van justitie bij het Landelijk Parket te Rotterdam is gegrond wegens strijd met het vereiste van goede motivering.

Aanbeveling

De Minister van Veiligheid en Justitie wordt in overweging gegeven te bevorderen dat aan verzoekster een nieuwe sepotbeslissing wordt uitgereikt waarbij rekening wordt gehouden met hetgeen de Nationale ombudsman hiervoor heeft overwogen.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 28 juli 2010 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw S. te W., met een klacht over een gedraging van de hoofdofficier van justitie bij het Landelijk

Parket te Rotterdam.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Veiligheid en Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Veiligheid en Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de minister van Veiligheid en Justitie en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Vervolgens werd verzoekster in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reacties van verzoekster en de minister van Veiligheid en Justitie gaven aanleiding het verslag op enkele punten te wijzigen en aan te vullen.